

PAIX LITURGIQUE

Newsletter 1 objavljen dana 26 srpanj 2012

Mir u liturgijskim pitanjima – potreba sveopće Crkve

S novim, hrvatskim izdanjem, newsletter društva Paix Liturgique nastavlja razvijati svoj međunarodni karakter. Nakon prve verzije na stranom jeziku, one talijanske, koja je pokrenuta u ljeto 2009., uslijedile su njemačka, španjolska, engleska, portugalska i švedska verzija, a odnedavno im se pridružila i nova na hrvatskom. Razvoj newslettera Paix Liturgique odgovor je na poticaj za širenje slavljenja tradicionalne mise, poznatije kao "izvanredni oblik rimskog obreda", koji je Sveti Otac Benedikt XVI. dao čitavoj Crkvi objavom motuproprija Summorum Pontificum u srpnju 2007.

Iako je društvo Paix Liturgique prilično poznato u matičnoj zemlji, Francuskoj, to još nije slučaj u svim dijelovima svijeta. Kako bismo pomogli našim čitateljima da dobiju bolju sliku o tome što čini njegovu posebnost, danas dajemo riječ našem predsjedniku, Christianu Marquantu.

G. Marquant, koji je 1967. osnovao Pokret francuske katoličke mladeži (MJCF), a potom 1990. i udrugu Oremus koja je organizirala tribine o liturgijskim pitanjima, početkom 2000.-ih godina pokrenuo je društvo Paix Liturgique. Djelovanje Društva, koje se zalaže za primjenu papinih naputaka o tradicionalnoj misi, u početku je obuhvaćalo samo biskupiju Nanterre (u pariškoj regiji), no s vremenom se proširilo na čitavu Francusku.

Gospodine Marquant, koja je uloga društva Paix Liturgique danas?

CM: Od akcija društva Oremus iz 90.-ih godina i pojave Paix Liturgiquea u tijeku kampanje koju smo pokrenuli u biskupiji Nanterre kako bismo postigli da se u njoj primjenjuje motuproprij Ecclesia Dei Ivana Pavla II. iz 1988. [1], znatno smo napredovali. Barem u načinu rada i sredstvima koja koristimo jer, zahvaljujući pojavi interneta, od skupine vjernika osuđenih na korištenje uobičajenih zahtjevnih sredstava - slanja nebrojenih pisama poštom, izdavanje časopisa, itd. - razvili smo se u veliku ekipu dopisnika i urednika koji izdaju tjedni elektronički newsletter. No ono što se nije promijenilo je temeljna ideja koja nas pokreće: rad na pomirenju i jedinstvu Crkve.

Budući da su se naša nastojanja najprije proširila na čitavu Francusku, a nakon objave motuproprija Summorum Pontificum i na čitav katolički svijet, naš newsletter danas čini srž našeg djelovanja. Važno je istaknuti da danas više od 350 000 osoba prima verziju na francuskom i još oko 300 000 na ostalim jezicima.

No nismo prestali zaaziti direktno među ljude, što je društvo Paix Liturgique od početka uvijek gajilo. Rekao bih, jednostavno, da smo usavršili način djelovanja, prilagođujući se mirnijim okolnostima koje prevladavaju otkako je za papu izabran Benedikt XVI. Tako, primjerice, na nenametljiv način pristupamo vjernicima i svećenicima prije mise, a od ožujka 2009. u Francuskoj smo podijelili 550 tisuća letaka podrške Svetom Ocu.

Spomenuli ste verzije newslettera Paix Liturgique na stranim jezicima, možete li nešto reći o njima? Zašto su one potrebne?

CM: U temelju društva Paix Liturgique nalazi se uvjerenje da katolička tradicija nije indijanski rezervat. Rehabilitacija crkvene liturgijske tradicije ne tiče se ni samo Bratstva sv. Pija X., ni samo "tradicionalista", ni francuskih katolika, već svih katolika. To je, uostalom, divno objasnio kardinal Cañizares, prefekt Svete kongregacije za bogoštovlje, u svom predgovoru knjizi "Reforma Benedikta XVI." mons. Nicole Buxa, koju je izdavačka kuća Tempora 2009. objavila u francuskom prijevodu.

Dakle, zbog toga što se "reforma reforme", na koju poziva Sveti otac, tiče svijetu, činilo nam se korisnim, barem u prvo vrijeme, razviti naš newsletter putem interneta kako bismo ga proširili i izvan uskog kruga naših prijatelja i simpatizera, a zatim ga učinili dostupnim katolicima iz čitavog svijeta.

Stoga smo od 2008. radili na pojačavanju naše ekipe i na usavršavanju baze podataka kako bismo mogli ponuditi mjesečna izdanja na stranim jezicima. Zahvaljujući tim izdanjima dobili smo širu perspektivu i mogli ustvrditi da je pitanje liturgije uistinu problem u čitavoj Crkvi, a ne samo u Francuskoj. U Hong Kongu, na Filipinima, u Nigeriji, Brazilu, Meksiku, kao i u Zagrebu ili Velikoj Britaniji, vjernici, svećenici, redovnice i ostali crkveni službenici svakodnevno rade na ponovnom otkrivanju blaga Crkve koje čini tradicionalna misa.

Kako procjenjujete trenutnu situaciju?

CM: Jednostavno rečeno, nismo se nadali da će biti ovakva. Prvi put nakon ogromnih promjena koje su nasilno nametnute u ime "duha Koncila", pomirba se čini mogućom unatoč razlikama u mišljenjima jedinih ili drugih o liturgiji. Papa je, zapravo, uklonio posljednje - stvarne ili zamišljene - zapreke koje su stajale na putu potvrdi jedinstva svih katolika oko osobe Svetog Oca.

U takvim povoljnim okolnostima jedinstvo počiva prije svega na osobnom zalaganju svakog krštenika, odnosno, dakako, prije svega vjernika, čiju je ulogu u Crkvi naglasio II. vatikanski sabor, ali i biskupa i svećenika, koji kao pastiri imaju puninu te odgovornosti.

Na kraju krajeva, svatko od nas treba se pitati želi li uistinu biti vjeran angažmanima koje nam nalaže naša vjera u Isusa Krista.

Društvo Paix Liturgique postalo je poznato posebice zahvaljujući anketama koje je provelo.

CM: Ideja o provedbi anketa javnog mišljenja rodila se iz negativnih reakcija s kojima smo se suočavali, rečenica poput: "Vi ne postojite", "Promašili ste stoljeće", "Kod nas nema liturgijskih problema", "Niste uhvatili vlak crkvene obnove", i sl. Ne samo da su nam se takve izjave već na početku učinile karikaturnima, nego su se, štoviše, tijekom godina pokazale posve neutemeljenima. Broj vjernika privrženih staroj misi stalno je u porastu, a među njima ima i sve više mladih.

Osobno sam izbliza u posljednjih 40 godina, ali i već u vrijeme nastanka važnoga francuskog pokreta "Silencieux de l'Église" (Članovi Crkve koji šute) mogao uočiti da osobe koje privlači tradicionalna liturgija nisu samo "šaćica starijih ljudi i nostalgičara", nego značajan postotak katoličkih vjernika. Uvjereni u tu činjenicu, koju su potvrđivala i svjedočanstva koja smo dan za danom prikupljali, tražili smo način na koji bismo to i dokazali. Kako pokazati da nije ni pošteno ni razumno katolike privržene latinskoj i gregorijanskoj liturgiji svoditi samo na osobe bliske Bratsvu sv. Pija X., za koje se, uostalom, tvrdilo da "u najboljem slučaju" ne čine više od 1% svih katolika?

Slijedeći primjer onoga što je u Njemačkoj početkom 80.-ih godina učinio Éric de Saventhem, tadašnji predsjednik organizacije Una Voce, 2001. smo došli na ideju da angažiramo Ipsos, jedan od najvećih instituta za istraživanja u Francuskoj, kako bi za nas proveo jednu anketu. Njezini rezultati premašili su sva naša očekivanja! U to vrijeme, dok se još redovito govorilo da je misa prema misalu Ivana XXIII. zabranjena, više od 20% praktičnih katolika potvrdilo je da želi živjeti svoju vjeru u duhu tradicionalne liturgije...

Otada smo dali da se provedu još druge dvije slične ankete u Francuskoj, zatim i jedna u Italiji u rujnu 2009. (koja je pokazala pokazala nevjerojatan podatak da su dvije trećine prakticirajućih talijanskih katolika spremne ići na staru misu), a nakon toga i druge u Njemačkoj, Velikoj Britaniji, Portugalu i Švicarskoj. Počeli smo provoditi ankete i u francuskim biskupijama, primjerice u Parizu, Lionu i Rennesu.

Na taj način polako dobivamo točniju sliku stvarnosti: nakon što je Sveti Otac 2007. izrekao poticajne riječi o tradicionalnoj misi, barem jedna trećina katolika koji nedjeljom idu na misu u svoju župu izjasnila se da bi sudjelovala na misi slavljenoj po izvanrednom obredu...

Ipak, mnogi pastiri ne pokazuju se spremnima prihvatiti tu stvarnost i ostvariti jedinstvo katolika?

CM: Nažalost, ideologija je još uvijek dosta prisutna u dobrom dijelu klera, a još više među biskupima! Općenito govoreći, oni još uvijek na pitanje jedinstva katolika gledaju na isključiv način: sve vjernike koji pokazuju bilo kakvu privrženost dvotisućljetnoj crkvenoj tradiciji, bilo to na području nauka ili liturgije, ignorira se ili se na njih gleda s nepovjerenjem.

Krajnje je vrijeme da se stane na kraj toj zasljepljenosti i da naši biskupi uoče da mnogi vjernici žele živjeti svoju katoličku vjeru u duhu izvanrednog oblika rimskog obreda. Koliko god teška i bolna može biti ta spoznaja za neke od njih, ona je neophodan preduvjet za jedinstvo katolika. Otkada smo pokrenuli newslettere na stranim jezicima, mogli smo ustvrditi da danas na svim kontinentima nalazimo biskupe koji smatraju da: "nema liturgijskih problema", "nema potrebe za primjenom motuproprija", "tradicionalna liturgija zanima samo zanemariv broj vjernika" ili da "Motuproprij služi samo za rješavanje problema s Bratstvom sv. Pija X."... Ovakvo viđenje stvari je, ako ništa drugo, netočno.

Zahvaljujući opservacijama, razgovoru s ljudima "na terenu" i ispitivanjima mišljenja došli smo do sljedećeg zaključka: iako je u Francuskoj u posljednjih 40 godina, u kojima se vrlo malo govorilo o problemima u liturgiji, samo nekolicina vjernika javno istupala protiv zlouporaba i navodnih zabrana tridentske mise, velika većina onih privrženih tradicionalnoj liturgiji djelovala je u društvu Silencieux de l'Église, a zatim je utihnula. Neki od njih čak su prestali ići na misu, no drugi su nastavili odlaziti u svoje župe unatoč tome što se to kosilo s njihovim mišljenjima o liturgiji i nauku vjere.

Kao što je s objavom Katekizma Katoličke Crkve dijelom riješeno pitanje katekizma, liturgijsko pitanje moglo se riješiti izdavanjem motuproprija Summorum Pontificum. Nažalost, to još nije slučaj. Dakako, ne protive se svi biskupi motupropriju, daleko od toga! No otpor je i dalje snažan te čak i oni među njima koji su najskloniji tradicionalnoj misi, umjesto da jednostavno primjenjuju Motuproprij iz 2007. (koji se zalaže za slavljenje i jednog i drugog oblika obreda u župama,

posebice u velikim župama u centrima gradova), obično primjenjuju samo motuproprij iz 1988. (koji daje dozvolu isključivo za slavljenje nežupskih misa).

Čemu se onda trebamo nadati od naših biskupa?

CM: Stvari su vrlo jednostavne. Trebamo se nadati da će biskupi prestati htjeti djelovati suprotno papinim odlukama te da će konačno prepoznati potrebe vjernika privrženima tradicionalnom nauku i tradicionalnim vjerskim praksama. Dokle se god ti vjernici budu smatrali drugorazrednim kršćanima, odnosno dokle ih se bude gledalo kao "problem", crkveno jedinstvo o kojem biskupi govore bit će samo licemjerne fraze.

Prvi korak koji se već sada čini ostvarivim bio bi da sva postojeća slavlja izvanrednog oblika rimskog obreda istinski i velikodušno odgovore na stvarne potrebe vjernika. Što to znači? Jednostavno, da se slavlja održavaju redovito, svake nedjelje, i to u vrijeme u koje obitelji na njima mogu prisustvovati. Izvanredan oblik obreda mise ne podrazumijeva "izvanredne uvjete" održavanja mise, kako je nažalost često slučaj.

Nadalje, naši bi pastiri, i to prije svega župnici jer su motuptoprijem upravo oni dobili odgovornost da ga provode u praksu, za što ne trebaju tražiti dopuštenje biskupa, trebali odano i u razumnom roku odgovoriti na zahtjeve koji im se upućuju, bez odugovlačenja i odgađanja.

Od naših župnika i biskupa tražimo samo da nas poštuju, da poslušaju naše zahtjeve i da se prema nama pokažu dobronamjernima. Budući da su to pojmovi o kojima oni stalno govore, ne gubimo nadu da ćemo konačno vidjeti plodove tih riječi u našim župama.

[1] Kampanja koju je Providnost konačno okrunila uspjehom jer se danas u toj biskupiji mjesečno slave tri nedjeljne mise u zajedništvu s Rimom (dok, primjerice, u susjednoj biskupiji Saint-Denis nema nijedne tradicionalne mise).